«БЕКІТЕМІН»
Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы Қабылдау комиссиясының төрағасы
_______________ А.Жүдебаев
(Ғылыми кеңестің 30.04.2026 жылғы отырысының №10 хаттама шешімі)

«7М02193 – «СЦЕНОГРАФИЯ» БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ БОЙЫНША МАГИСТРАТУРАҒА ТҮСУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

(бейіндік бағыты)

Алматы 2026 ж.

1. ӘЗІРЛЕНДІ

Жангужинова М.Е. – PhD, профессор, «Сценография» кафедрасының меңгерушісі

2. ТАЛҚЫЛАНДЫ

«Сценография» кафедрасының отырысы

Хаттама №9 «03» сәуір 2026 ж.

«Сценография» кафедрасының меңгерушісі _______________ Жангужинова М.Е.

3. КЕЛІСІЛДІ

Ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор _______________ Халыков К.З.

Ғылыми кадрларды даярлау бөлімінің басшысы ____________ Кульшанова А.А.

7М02193 – «Сценография»
білім беру бағдарламалары бойынша
магистратураға түсу емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ

Магистратураның арнайы пәні бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы алдыңғы жоғары білім беру деңгейінің (бакалавриаттың) бағдарламасы көлемінде қалыптастырылған.

Магистратура бағдарламалары бойынша оқуға жоғары кәсіби білім берудің негізгі білім беру бағдарламаларының бірін табысты аяқтаған, Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарының немесе оларға баламалы басқа мемлекеттердің дипломдары бар тұлғалар қабылданады. Бұл дипломдар тұлғаға мынадай біліктілік (дәреже) берілгенін растауы тиіс:

- бакалавр;
- дипломды маман.

Дипломдардың баламалылығын тану Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

«Сценография» білім беру бағдарламасы бойынша магистратураға келесі бағыттар бойынша білім алған тұлғалар жіберіледі:

6В02193 – «Сценография» (Мультимедиялық сценография, Театр, кино және ТВ гримі, Кино және ТВ суретшісі, Кино және ТВ қоюшы-суретшісі, Театр техникасы және спектакльдерді безендіру (суретші-технолог), Театр декорацияларының қоюшы-суретшісі, Қуыршақ театрының қоюшы-суретшісі, Грим суретшісі, Жарық суретшісі, Грим бойынша қоюшы-суретші, Театр, кино және ТВ костюмі);

6В02106 – «Режиссура»;

В030 – «Бейнелеу өнері және сызу»;

В024 – «Өнертану»;

5В040200 – «Сәулет»;

5В042100 – «Дизайн»;

5В041300 – «Кескіндеме»;

5В041400 – «Графика»;

5В041500 – «Мүсін»;

5В041700 – «Сәндік өнер»;

5В072600 – «Операторлық өнер»;

6В02187 – «Бейнелеу өнері – Графика»;

6В02186 – «Бейнелеу өнері – Мүсін»;
6В02185 – «Бейнелеу өнері – Кескіндеме»;
6В02198 – «Режиссура, арт-менеджмент – Арт-менеджмент, продюсерлік»;
6В02115 – «Анимация режиссурасы»;
6В02103 – «Кино және телевидение режиссурасы»;
6В02156 – «Анимациялық фильм режиссурасы»;
6В02151 – «Сәндік өнер»;
6В02190 – «Сән, дизайн»;
6В02100 – «Фэшн дизайн – Сән және костюм дизайны»;
1211000 – «Тігін өндірісі және киімдерді модельдеу».

Қабылдау емтихандарына жіберілу үшін талапкер басқа құжаттармен қатар өзінің шығармашылық және ғылыми жетістіктерін көрсететін кәсіби портфолио ұсынуға міндетті.

Бейіндік бағыттағы талапкермен сұхбат жүргізіледі. Сұхбат барысында кафедраның уәкілетті өкілі талапкердің «Сценография» білім беру бағдарламасы бойынша магистратурада оқуға дайындығы мен ынтасын анықтайды.

7М02163 «Сценография» білім беру магистратура мамандарын даярлау деңгейіне қойылатын негізгі талаптар

1. Магистратураға түсушінің:

Түсінігі болу керек: өзінің болашақ мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығы туралы, оның қызмет саласын анықтайтын пәндердің маңызы, олардың білімнің тұтас жүйесіндегі өзара байланысы туралы;

театр және кино өндірісін, көрме кеңістіктерін ұйымдастыру ерекшеліктерінің теориялық негіздері туралы;

- Қазақстанның және шетел мемлекеттерінің көркемдік және материалдық мәдениетінің даму ерекшеліктері, театр мен сценография тарихы, дәстүрлі, заманауи және тарихи костюмдер туралы;
- өзінің болашақ кәсібінің мәні мен әлеуметтік маңыздылығы туралы; эксперименттік-зерттеу жұмыстарын жүргізуге арналған жаңа әдістер, құрылғылар мен жабдықтар туралы; театр өнерінің, сценографияның және жеңіл өнеркәсіптің әртүрлі салаларының даму перспективалары туралы.

Білуі керек:

- әртүрлі тарихи кезеңдерде көрініс тапқан театр өнері мен көркем шығармашылықтың ғылыми-теориялық, философиялық, мәдени және идеологиялық негіздерін;

- әртүрлі материалдар мен құрылымдарды пайдалану арқылы декорациялар, сахналық костюмдер мен грим жасау тәсілдерін, грим және бутафория көмегімен сахналық образды визуализациялау әдістерін;

- сценография және киім дизайны саласындағы пішін қалыптастыру теориялары мен әдістерін, бейнелерді, көлемдерді және кеңістікті визуалды қабылдау заңдылықтарын.

Түсінуі керек:

- дәстүрлі және заманауи техника, материалдар мен құралдарды қолдана отырып, өнердің әртүрлі түрлері мен жанрларында бейнелер мен образдарды жасаудың жалпы заңдары мен әдістерін;

- сценография және киім дизайны саласындағы объектілерді жобалау үдерісіндегі композициялық тәсілдердің рөлін;

- сценография, дизайн, бейнелеу өнері және сәулет салаларындағы көркемдік шеберлік тәсілдерін;

- негізгі ғылыми-техникалық мәселелердің жай-күйін, кәсіби қызметтің сабақтас салаларының даму перспективалары мен байланыстарын;

- қазіргі сценографияның, сахналық трендтердің даму үдерістерін;

- сценография, костюм, грим, иммерсивті технологиялар және инновациялық компьютерлік технологиялар мен жасанды интеллектінің теориялық, тарихи, шығармашылық және мәдени аспектілерінің негізгі даму заңдылықтарын;

- қойылған міндеттерге шығармашылық тұрғыдан негізделген жобалық идеяларды әзірлеуге дайын болуы тиіс;

- шығармашылық ойға сәйкес дәстүрлі және аралас бейнелеу техникаларын қолдануды;

- әсерлі көркем бейне жасау үшін композициялық құралдарды пайдалануды;

- жобалау алдындағы зерттеулерді өз бетінше жүргізуді және нәтижесін бағалауды;

- дизайн-жоба талаптарын талдау және анықтау қабілетіне ие болуды, мәселені шешудің ықтимал тәсілдерін синтездеуді;

- тұжырымдамалық және шығармашылық тәсілге негізделген жобалық идея әзірлеуді.

Меңгеруі керек:

- кәсіби қызмет пен кәсіби шығармашылықты дамытудың жалпы әдіснамасын;

заманауи техникамен жұмыс істеу дағдыларын және кәсіби қызметте ақпараттық технологияларды қолдануды;

- кәсіби қызмет пен магистратурада білім алуды жалғастыруға қажетті жаңа

білімді меңгеру дағдыларын;

- графикалық бейнелер жасаудың әртүрлі техникасы мен тәсілдерін, графикалық тіл құралдарын;
- композицияның, сурет пен кескіндеменің көркемдік құралдарын еркін және шығармашылық тұрғыдан қолдануды;
- бейнені жеткізудің барлық графикалық және техникалық құралдарын;
- архитектура, сахна, интерьер, киім конструкцияларын сызу, құрастыру, есептеу және макет жасау әдістерін;
- көлемдік-кеңістіктік объектілерді, сәулеттік пішіндерді, сахналық кеңістіктерді, киім мен гримді жобалау дағдыларын;
- декорациялық конструкцияларды, киімдерді, жиһаздарды және басқа да бұйымдарды дайындау мен өңдеудің теориялық және практикалық тәсілдерін;
- театр және кино өндірісін ұйымдастыру, жоспарлау және технологиялары, бутафориялық технологиялар, жарықпен жұмыс және компьютерлік дизайн туралы білімдерді; ғылыми жұмыс жазу дағдыларын.

Құзыретті болуы керек:

- театр өнері мен сценография теориясы және тарихы мәселелерінде;
- сценографиядағы, сахналық дизайндағы, сахналық костюмнің стильдері мен бағыттарындағы қазіргі тенденциялар саласында;
- декорациялық құрылымдарды, сахналық костюмдерді, гримді және театр графикасын жобалау теориясы мен әдіснамасы саласында;
- декорациялар мен киімдерді технологиялау, құрастыру және дайындау саласында.

Қабылдау емтиханы «Магистратура және PhD докторантураға қабылдау ережесіне» сәйкес мыналарды қамтиды:

– Коллоквиум (бейіндік бағыт үшін);

Пәндердің атауы және олардың негізгі бөлімдері

1. Сценография тарихы

«Сценография тарихы» пәнінің мазмұны

1. Театрлық-декорациялық өнердің бастау көздері
2. Ежелгі Грекия театры
3. Рим театры
4. Орта ғасырлардағы декорациялық өнер
5. Қайта өрлеу дәуірінің декорациялық өнері
6. XVIII ғасырдағы театрлық-декорациялық өнер
7. XIX ғасырдағы театрлық-декорациялық өнер
8. XX ғасырдағы театрлық-декорациялық өнер
9. Қазіргі сценография

«Сценография тарихы» пәні бойынша сұрақтар

1) Ежелгі грек театрының архитектуралық-кеңістіктік ұйымдастырылуы және сценографиялық безендіру эволюциясының кезеңдері.
2) Ортағасырлық мистериялардағы бір мезгілде сахналық әрекет ету қағидаты: кеңістіктік «локациялар» мен павильондық құрылымдар театр декорациясының негізгі элементтері ретінде.
3) Барокко дәуіріндегі Италияның театрлық-декорациялық өнерінің дамуы: көркемдік және технологиялық аспектілер.
4) XVI–XVII ғасырлардағы ағылшын театрындағы сценографиялық тәжірибелердің эволюциясы.
5) XVII–XVIII ғасырлардағы Францияның театрлық-декорациялық өнері классикалық сахналық модельдің қалыптасуы аясында.
6) П. Гонзагоның еуропалық сценография жүйесіндегі кәсіби қызметі және перспективалық декорацияны дамытуға қосқан үлесі.
7) 1930–1940 жылдардағы Қазақстан театрлық-декорациялық өнерінің дамуы: көркемдік үрдістер мен стильдік ерекшеліктер.
8) 1920-жылдардағы кеңестік театрдағы сценографиялық эксперименттер авангардтық көркем ізденістер аясында.
9) XX ғасырдың бірінші жартысындағы еуропалық сценографиядағы инновациялық бағыттар: кеңістіктік тұжырымдамалардың трансформациясы.
10) XX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстан сценографиялық өнерінің негізгі жетістіктері таңдалған сценограф-суретшінің шығармашылығы мысалында.
11) XIII ғасырдағы еуропалық театр декорациясының аллегориялық-символикалық жүйесі кеңістіктік полилокацияның бір түрі ретінде.
12) XVI–XVII ғасырлардағы Батыс Еуропа театрының декорацияларды ауыстыру механизмдерін жетілдіруге бағытталған архитектуралық және конструктивтік

жаңалықтары.
13) IX–XIII ғасырлардағы ортағасырлық театр жанрларының типологиясы: миракль, мистерия және моралите діни-дидактикалық қойылым түрлері ретінде.
14) Қайта өрлеу дәуірі театрының кеңістіктік-композициялық қағидаттары: сахналық ортаны ұйымдастыру, декорациялық стратегиялар және визуалды бейнелеу әдістері.
15) Ортағасырлық театрдың декорациялық безендірілуі эсхатологиялық және провиденциялық символиканың көрінісі ретінде.
16) Қайта өрлеу дәуірі театрының архитектуралық құрылымы және ішкі сахналық кеңістіктің функционалдық аймақтарға бөлінуі.
17) Педженттер ортағасырлық мистерия тәжірибесіндегі жылжымалы сахналық конструкциялар ретінде: құрылысы және сахналық мүмкіндіктері.
18) Динамикалық әсерлер мен драматургиялық міндеттерді жүзеге асыруды қамтамасыз ететін сахналық планшеттің конструктивтік ерекшеліктері.
19) Сахналық кеңістіктің философиялық-теориялық негіздері: оның шарттылығы, таңбалық табиғаты және функционалдық қажеттілігі.
20) Антикалық театрдың онтологиялық және антропологиялық аспектілері қойылымның визуалды ұйымдастырылуы аясында.
21) Жоғарғы сахналық кеңістіктің конструктивтік параметрлері және сахналық қозғалысты қамтамасыз ететін техникалық жүйелер (аркан-трос механизмдері).
22) XVII–XVIII ғасырлардағы жапон театрының сахналық кеңістікті ұйымдастыруының тұжырымдамалық-символикалық үлгісі.
23) XVII–XVIII ғасырлардағы жапон театрының визуалды-онтологиялық құрылымының мифопоэтикалық және фантастикалық негіздері.
24) Көрермен орындарымен ішінара немесе толық қоршалған ашық сахналық алаңның архитектуралық сипаттамалары.
25) Үш жақты сахналық конфигурацияның ерекшеліктері және оның кеңістіктік-композициялық сипаттары.
26) Портал қабырғасының сахна мен көрермен кеңістігі арасындағы өзара байланысты ұйымдастырудағы функционалдық-семиотикалық рөлі.
27) Шығыс театр жүйелеріндегі ою-өрнектік гримнің дәстүрлі және заманауи интерпретациялары.
28) Сахналық өнердегі шартты грим мен костюм жасаудың теориялық және практикалық қағидаттары.
29) Антикалық трагедия құрылымындағы шартты гримді стильдеу мен көркемдік жинақтау элементі ретінде қолдану.
30) XIX ғасырдағы орыс драматургиясы негізіндегі қойылымдарда инферналдық грим мен сахналық костюм жасаудың технологиялық әдістері.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі

1) Березкин В. История театрально-декорационного искусства России. М., 2004
2) Березкин В.И. Искусство сценографии от истоков до начала XX в. М., Искусство, 2004
3) История мирового театра. Большая иллюстрированная энциклопедия. М., Аст-Астрель, 2009
4) Бояджиев Г.Н. Истоки театрально-декорационного искусства. М. Просвещение 1979
5) Всеволодовский-Генгросс В.И. История русского театра. Л.-М. 1999
6) Геташвили Н.В. Пространственные декорации. М., Искусство, 1998
7) Джон Э. Боулт. Художники русского театра 1880-1930 гг. М., Искусство, 1990
8) Коган Д. Художник и театр. М., Искусство, 1998
9) Козлинский В.И., Фрезе Э.П. Художник и театр. М., Арт-Родник, 2008
10)Мокульский В. История зарубежного театра. М.,1998
11) Пожарская А. Русское театрально-декорационное искусство конца XIX века. М., Искусство, 2004
12) Сыркина К. Русское театрально-декорационное искусство конца XIX в. нач. XX в. М., Эксмо, 2009
13) Френкель М. Театрально-декорационное искусство советского театра. М. Рипол классик, 2008
14) Михайлова А.А. Художественный образ спектакля. Москва «астрель-СПб» Санкт-Петербург, 2007
15) Пушнова, Ю.Б. Теория и история искусств [Текст] / Ю.Б. Пушнова.- М.: T8RUGRAM/Научная книга, 2017.- 100с. ISBN 978-5-221-05129-8
16) Синтез искусств в изобразительном искусстве Казахстана XX-XXI веков [Текст] / отв. За выпуск А.Б.Кежакулова, А.Т.Еспенова.- Алматы: ИЛИ МОН РК, 2017.- 328 с. ISBN 978-601-230-074-
17) Березкин, К. Искусство сценографии мировой театра [Текст]. Т.5. Театра художника. Мастера / В.И. Березкин.- М.: КомКнига, 2012.- 600 с. ISBN 978-5-484-01287-9.
18) Мокульский, С.С. История западноевропейского театра в двух частях [Текст] / С.С. Мокульский.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2011.- 720 с.ISBN 978-5-8114-1226-6
19) Нұрпейіс, Б. Қазақ театр режиссурасының қалыптасуы мен даму кезеңдері (1915-2005) [Мәтін]: Монография / Бақыт Нұрпейіс.- Алматы: Қаратау КБ ЖШС "Дәстүр", 2014.- 520б.
20) ISBN 978 Еркебай, А. Қазіргі қазақ театры:тарихи спетакльдер [Мәтін]: Монография / Анар Еркебай.- Алматы: Қаз ҰӨА, 2015.- 212 б.ISBN 978-601-265-167-6-601-7204-21-1

21) Нұрпейіс, Б.К. Шетел театрының тарихы [Мәтін]: Т.1 Оқулық / Б.К. Нұрпейіс.- Алматы: ТОО Universal Print Media, 2018.- 168 б.- (Қазақстан республикасы мәдениет спорт министрлігі). ISBN 978-601-265-342-7
22) Исламбаева, З. Терістік жіне шығыс өңірлеріндегі қазақ театрының дамуы [Мәтін]: монография / Зухра Исламбаева.- Алматы: КазНАИ им.Т.Жургенова, 2014.- 248 б. ISBN 978-601-265-194-2
23) Хрестоматия по истории зарубежного театра [Текст]: учебное пособие / Гительмана Л.И.- 2-е издания.- СПБ: СПбГАТИ, 2015.- 640с.ISBN 978-5-88689-103-4

2. «Заманауи театрдағы сахна кеңістігінің типологиясы және трансформациясы»

«Заманауи театрдағы сахна кеңістігінің типологиясы және трансформациясы» пәнінің мазмұны

1. Сценография дербес өнер түрі ретінде: қолданбалыдан концептуалдыға дейін.
2. Заманауи сценографиядағы кеңістіктік шешімдер: типологиясы және тәсілдері.
3. Сценография және жаңа театр формалары: перформативтілік, интерактивтілік және иммерсивтілік.
4. Заманауи сценографиядағы технологиялар және мультимедиа.
5. Заманауи сценографиядағы материалдар мен технологиялар: инновациялар және тұрақтылық.
6. Тәуелсіз театрдағы сценография: ерекшеліктері мен қиындықтары.
7. Жарық және костюм сценографиялық ансамбль элементтері ретінде.
8. Сценографиялық шешімдерді талдау: идеядан жүзеге асыруға дейін.

«Заманауи театрдағы сахна кеңістігінің типологиясы және трансформациясы» пәнінің» пәнінің сұрақтары

1) Сценографтың кәсіби рөлінің тарихи трансформациясы. Сценография авторлық көркемдік пікір білдіру формасы және пәнаралық шығармашылық кеңістік ретінде.
2) Театрлық практика контекстіндегі заманауи сценографияның функционалдық-мақсаттық міндеттері мен құрылымдық параметрлері.
3) Сценограф-зерттеуші: кәсіби қызметтің аналитикалық және концептуалдық құрамдас бөліктері.

4) Ежелгі грек театрындағы сахналық алаңның кеңістіктік ұйымдастырылуы және құрылымдық композициясы.
5) Сахналық кеңістіктер мен сахна архитектуралық модельдерінің жүйеленуі және типологиялық жіктелуі.
6) Сахналық кеңістіктің теориялық модельдері: сценографиядағы «бос», «толықтырылған» және «бейтарап» кеңістік тұжырымдамалары.
7) Көпдеңгейлі және трансформацияланатын сахналық құрылымдарды жобалау қағидалары.
8) Әртүрлі сахна типтеріне арналған сценографиялық шешімдердің ерекшелігі: классикалық порталдық сахна, арена, әмбебап кеңістік, қара кабинет.
9) Сценографияны физикалық театр, перформанс, site-specific және иммерсивті театр тәжірибелеріне интеграциялау.
10) Сценография драматургиялық үдерістің белсенді қатысушысы және көрерменді тарту құралы ретінде.
11) Спектакльдің кеңістіктік ұйымдастырылуы арқылы көркем атмосфера мен эмоционалдық әсер қалыптастыру.
12) Декорациялық безендіру типологиясы: «қатты» және «жұмсақ» декорациялар, олардың функционалдық және эстетикалық ерекшеліктері.
13) Ортағасырлық театрдағы симультандық сахналық құрылымның философиялық-эстетикалық негіздері.
14) Сценографияда цифрлық технологияларды қолдану: видеопроекция, видеомэппинг, толықтырылған (AR) және виртуалды шындық (VR).
15) Цифрлық сценография және оның спектакльдің материалдық-кеңістіктік ортасымен интеграциясы.
16) Жарық және дыбыс инсталляциялары кешенді сценографиялық шешімнің құрамдас бөлігі ретінде.
17) XX ғасыр театрларының ашық және трансформацияланатын сахна тұжырымдамасымен сәулеттік-кеңістіктік ерекшеліктері.
18) Әмбебап театр кеңістігін ұйымдастыру қағидалары және оның функционалдық икемділігі.
19) Қазіргі сценографиялық дизайндағы экологиялық стратегиялар және тұрақты жобалау принциптері.
20) Ресурстық шектеулер жағдайындағы минималистік және метафоралық тәсілдер сценографиялық стратегия ретінде.
21) Сценография арқылы ұлттық бірегейлікті қалыптастыру және әлеуметтік-мәдени қайшылықтарды бейнелеу.
22) Әлемдік заманауи сахнадағы постдрамалық үрдістер контекстіндегі тәуелсіз театрлардың сценографиялық тәжірибесі.
23) Кейс-стади: әлемдік және қазақстандық театрдағы үздік сценографиялық шешімдерді талдау.

24) Ортағасырлық мистерия қойылымдары кеңістікті сахналық ұйымдастырудың тарихи моделі ретінде.
25) Сахналық кеңістік композициясындағы статикалық және динамикалық тепе-теңдік ұғымы.
26) Театр архитектурасының спектакльдің көркемдік-кеңістіктік құрылымын қалыптастырудағы рөлі.
27) Театр өнерінің көркемдік құралдарын талдау және олардың көрерменнің визуалды қабылдауына әсері.
28) Кеңістіктік атмосфераның аудиторияның эмоционалдық-психологиялық жағдайына әсерін зерттеу.
29) Декорацияны ауыстыру динамикасы эмоционалдық-драматургиялық әсер ету құралы ретінде: жобалау және іске асыру кезеңдері.
30)Сценографиялық шешімнің спектакльдің уақыттық құрылымын, ырғақтылығын және драматургиялық ұйымдастырылуын қабылдауға әсері.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі

1. Березкин, В.И. *Искусство сценографии мирового театра: от истоков до середины XX века.* – М.: УРСС, 2011.
2. Березкин, В.И. *Театр художника.* – М.: Аграф, 2004.
3. Годер, Д. *Художники, визионеры, циркачи. Очерки визуального театра.* – М.: Новое литературное обозрение, 2018.
4. Кокс, Г. *Сценография.* – М.: Академический Проект, 2011.
5. Aronson, A. *Looking into the Abyss: Essays on Scenography.* – Ann Arbor: University of Michigan Press, 2007.
6. Howard, P. *What is Scenography?* – Abingdon: Routledge, 2009.
8. Brewster, K., Shafer, M. *Fundamentals of Theatrical Design.* – Wadsworth Publishing, 2011.
9. Леман, Х.-Т. *Постдраматический театр.* – М.: ABCdesign, 2013.
10. Fischer-Lichte, E. *The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics.* – Abingdon: Routledge, 2008.
11. Brook, P. *The Empty Space.* – New York: Touchstone, 1996.
12. Pavis, P. *Dictionary of the Theatre: Terms, Concepts, and Analysis.* – Toronto: University of Toronto Press, 1998.
13. Schechner, R. *Введение в Performance Studies.* – Routledge, 2013.
13. Oddey, A., White, C. *The Potentials of Spaces: The Theatricality of Design for Performance.* – Intellect Books, 2014.
14. Gale, J. *Digital Scenography: The Future of Theatre Design.* – Routledge, 2021.
15. Hutcheon, L., O'Flynn, S. *A Theory of Adaptation.* – Routledge, 2012.

16. Svoboda, J. *Тайны театрального пространства: Мемуары Йозефа Свободы.* – Applause Books, 1993.
17. Braunek, M. *Independent Theatre in Contemporary Europe: Structures – Aesthetics – Cultural Policy.* – Peter Lang, 2017.
18. Халықов Қ.З., Түстікпаев Қ.Ж. Қазақ драма театрындағы қойылымдардың көркемдік тиімділігі. 10.62 б.т. Монография. "Smart University Press" баспасы, Алматы, 2022 ж. 180 б. https://drive.google.com/drive/folders/1-Srzm1Dl29XdzNT-osAq6xXZhdeFws0R?usp=sharing
19. Базанов В.В. Сцена, техника, спектакль. М., Искусство, 2004
20. Березкин В.И. Художник в театре сегодня. Минск, ГревцовПаблишер,2009
21. Михайлова А.А. Художественный образ спектакля. Москва «астрель-СПб» Санкт-Петербург, 2007
22. Коваленко Г.Ф. Художник театра Даниил Лидер. М., Искусство, 1997
23. Базанов В.В. Работа над выпуском нового спектакля //Технология сцены. М., 2005.- С.307 - 355.
24. Бархин, С.М. *Сценография: Опыт диалога.* – М.: РАТИ-ГИТИС, 2011.
25. Боровский, Д.Л. *Убегающее пространство.* – М.: АСТ, 2013
26. O'Dwyer, N., McKinney, J., Palmer, S., Di Benedetto, S.A. Digital Scenography: 30 Years of Experimentation and Innovation in Performance and Interactive Media (Performance and Design). – Methuen Drama, 2022.
27. Коган Ю.О. Технология выпуска спектаклей и техника планирования // Сценическая техника и технология. -1976.- Вып.2. – С. 29-34.
28. Hann, R. *Beyond Scenography.* – Routledge, 2019.
29. Сундстрем Л.Г. Число новых постановок как характеристика системы "театр - зритель"// Театр и время. - М.,1985. - С.133 - 141.
30. Халыков, Кабыл и Сангуль Каржаубаева. «Интертекстуальность сценографии театров тюркского мира: преображение пространства и времени». *Central Asian Journal of Art Sdudies*, т. 8, № 3, 2023, с. 29-45, DOI: 10.47940/cajas.v10i3.744
31. Базанов, В.В. Сцена XX века: Учебное пособие / В.В. Базанов.- 2-изд., стер.- СПб.: Лань, Планета Музыки, 2022.- 260 с. ISBN 978--5-8114-8782-0 Лань ISBN 978--5-4495-1614-5 Планета Музыки

3. Әлемдік костюм тарихы

«Әлемдік костюм тарихы» пәнінің мазмұны

Кіріспе дәріс. Киімнің пайда болуы және оның негізгі қызметтері.
Ежелгі Египет костюмі.
Ежелгі Шығыс костюмі.
Ежелгі Грекия мен Ежелгі Римнің костюмі.
Византия костюмі.

Ерте орта ғасырлардағы және романдық кезеңдегі костюм. Готикалық стильде ортағасырлық костюм.
Үндістан мен араб әлемінің костюмі.
Қытай, Жапония, Корея және Моңғолияның костюмі.
Орталық Азия костюмі.
Ренессанс костюмі.
17-19 ғасырлардағы Батыс Еуропалық костюм.
19-20 ғасырлар тоғысындағы Батыс Еуропа костюмі.
Сән IXX-XX ғасырлар.

Әлемдік костюмнің тарихы» пәнінің сұрақтары

1) Костюмнің тарихи эволюциясы және типологиялық жүйеленуі: даму динамикасы, эволюциялық үдерістер және жіктеу тәсілдері.
2) Ежелгі Египет костюмінің негізгі ерекшеліктері: киім морфологиясы, конструктивтік қағидалар, тоқыма материалдары, сондай-ақ декоративтік элементтер кешені (аксессуарлар, шаш үлгілері, косметикалық тәжірибелер және макияж).
3) Ассирия және Вавилон костюмдерін салыстырмалы талдау: формалардың вариативтілігі, конструктивтік-технологиялық сипаттамалары, қолданылған материалдар, ою-өрнектік шешімдер және шаш үлгілері.
4) Антикалық дәуір костюмі: типологиялық құрылымы, силуэт және конструкция ерекшеліктері, тоқыма шешімдері, сондай-ақ аксессуарлар мен шаш үлгілері жүйесі.
5) Ежелгі грек костюмі: стильдік әртүрлілік, драпировка және кроюдың технологиялық әдістері, басым материалдар, декоративтік элементтер және шаш эстетикасы.
6) Ежелгі рим костюмі: гардеробтың құрылымдық ұйымдастырылуы, типологиялық формалар, тоқыма таңдауы, декоративтік-функционалдық элементтер және шаш қою қағидалары.
7) Ортағасырлық Еуропа костюмі: стильдік вариативтілік, конструктивтік ерекшеліктер, материалдық база, аксессуарлар жүйесі және шаш үлгілерінің дамуы.
8) Готикалық костюм: стильдік саралануы, киім формасының архитектурасы, қолданылған материалдар, декоративтік жүйе, соның ішінде шаш, макияж және косметикалық тәжірибелер.
9) Қайта өрлеу дәуірі костюмі: киім типологиясы, конструкция қағидалары, маталар ассортименті, декоративтік безендіру және шаш үлгілерінің эволюциясы.

10) Барокко кезеңінің костюмі: стильдік көпқырлылық, силуэттік және конструктивтік шешімдер, тоқыма сипаттамалары, декоративтік элементтер, шаш және макияж.
11) Рококо костюмі: типологиялық формалар, крою ерекшеліктері, материалдар, аксессуарлар кешені, шаш үлгілері және грим эстетикасы.
12) Ампир стиліндегі мода: киімнің құрылымдық ерекшеліктері, тән силуэттер, басым материалдар, аксессуарлар, шаш үлгілері және декоративтік-косметикалық тәжірибелер.
13) Бидермайер стилі костюм контекстінде: типологиялық түрлері, конструктивтік шешімдері, тоқыма таңдауы және сыртқы безендіру элементтері.
14) Модерн стиліндегі костюм: стильдік сипаттамалары, формообразование қағидалары, материалдар, декоративтік элементтер және сыртқы бейне эстетикасы.
15) Жапон костюмі: стильдік алуандық, дәстүрлі конструктивтік қағидалар, тоқыма мәдениеті, аксессуарлар, шаш үлгілері және косметикалық дәстүрлер.
16) Корей костюмі: типологиялық құрылымы, крою ерекшеліктері, материалдары, декоративтік элементтері және сыртқы безендіру дәстүрлері.
17) Қытай костюмі: киім түрлері, конструктивтік ерекшеліктері, тоқыма шешімдері, аксессуар жүйесі және сыртқы бейне эстетикасы.
18) Үнді костюмі: стильдік вариативтілік, дәстүрлі крою формалары, басым материалдар, декоративтік элементтер және визуалды мәдениет элементтері.
19) Араб костюмі: киім типологиясы, конструктивтік шешім ерекшеліктері, материалдар, аксессуарлар және шаш үлгілерінің дәстүрлі формалары.
20) Қазақ ұлттық костюмі: құрылымдық ерекшеліктері, киім түрлері, дәстүрлі крою әдістері, материалдары және декоративтік элементтер жүйесі.
21) Ортаазиялық костюмдер: аймақтық типология, конструктивтік ерекшеліктер, материалдар, аксессуарлар және сыртқы безендіру элементтері.
22) 1920-жылдар модасы: стильдік бағыттар, тән силуэттер, материалдар, аксессуарлар, шаш үлгілері және макияж эстетикасы.
23) 1930-жылдар модасы: формалардың эволюциясы, конструктивтік шешімдер, тоқыма таңдауы және визуалды бейне элементтері.
24) 1940-жылдар модасы: силуэт ерекшеліктері, киімнің функционалдылығы, материалдар және сыртқы безендіру жүйесі.
25) 1950-жылдар модасы: стильдік үрдістер, конструктивтік сипаттамалар, декоративтік элементтер және бейне қалыптастыру.
26) 1960-жылдар модасы: стильдік бағыттардың әртүрлілігі, кроюдың инновациялық формалары, материалдар және эстетикалық тәжірибелер.
27) 1970-жылдар модасы: силуэт трансформациясы, технологиялық шешімдер, тоқыма мәдениеті және визуалды бірегейлік.

28) 1980-жылдар модасы: стильдік үрдістер, конструктивтік ерекшеліктер, материалдар және сыртқы бейне элементтері.
29) 1990-жылдар модасы: типологиялық әртүрлілік, крою ерекшеліктері, тоқыма таңдауы және визуалды стильдің қалыптасуы.
30) 2000 жылдардағы сән – әлемдік бағыттар және Қазақстандағы сән: стильдік полифония, киім конструкциялаудағы технологиялық инновациялар және визуалды мәдениеттің трансформациясы.

Қолданылатын әдебиеттер тізімі

1) Костюмы народов с древности до XIX века. Иллюстрации А.Кречмера : Культуры и традиции / ред.-сост. А.Пантилеева.- М.: Белый город, 2012.- 201 с.
2) Третьякова М. Поэзия моды Игоря Северянина / Мария Третьякова.- М: Вече, 2017.- 224 с.
3) Қазақстан халықтарының ұлттық киімдері. Национальные костюмы народов Казахстана: Фотоальбом.- Алматы: Аса, 2012.- 288 б.
4) Киреева, Е.В. История костюма. Европейский костюм от античности до XX века [Текст]: Учебное пособие для сред.театр.учеб. заведений / Е.В. Киреева.- изд. 2-е, исп,.- М.: Просвещение, 1976.- 174 с.
5) Эдвардс, Л. Как читать костюм: Путеводитель по изменчивой мужской моде от эпохи барокко до наших дней / Лидия Эдвардс; пер. с англ. И.Ю.Крупичевой.- М.: Эксмо, 2023.- 240 с.- (История моды в деталях).
6) Қожабаев, Е. Қазақ оюлары [Мәтін] = Казахские орнаменты: Тәңіршілік мәдениетінң пиктограммалары және олардың модульдерін заманауи дизайн бойынша үйлестіру тәсілдері / Ерлан Қожабаев.- Алматы: Мектеп, 2015.- 344 б. ISBN 978-601-07-0632-3
7) Zhanguzhinova M. Y.. Professional competence of future costume specialists based on the research of international experience: - Monograph / Zhanguzhinova M.Y. – Almaty: Lantar Trade LLP, 2020. – 283p. ISBN 978-601-265-373-
8) Жангужинова М. Е. Композиция сценического костюма. Учебно-методическое пособие. Алматы: Лантар books. 2022128с. ISBN 978-601-361-231-7.
9) Жангужинова М. Е. Сахна костюмінің композициясы. Оқу-әдістемелік құрал/ М.Е.Жангужинова; ОӘК Т.К.Жүргенов ҚҰӨА. Алматы: Лантар books, 2023. - 186. ISBN 978-601-361-280-5
10) Kiper, A. Fashion Portfolio [Текст] = Фордфоля моды Дизайн + призентация: design + presentation / Anna KiperГлушаков, С.В.
11) Санникова, Л.И. Художественный образ в сценографии [Текст]: Учебное пособие / Л.И. Санникова.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2018.- 144с. ISBN 978-5-8114-2064-3 ISBN 978-5-91938-243-0
12) Данилова И.В., Жангужинова М.Е. Киногрим. Учебно-методическое пособие. Алматы: ТОО Лантар Books. 2025. -190с. ISBN 978-601-7097-73-8